

Reuerendi Patris P. Hieremiæ Drexelii e Societate Iesu Opera omnia

Duobus nunc Voluminibus comprehensa, & libellis ante hac non editis
aucta ; Illvstrata, Indicibvs Moralibus, Locorum S. Scripturæ, Capitalium
Mysteriorum fidei, Rerum, & Concionum quouis anni tempore habendarum
; Congestis Et Compositis Methodo prorsus, alijs Auctoribus inusitata ; Sed
Theologis ...

Drexel, Jeremias

Antverpiæ, 1643

Cap. IV. 2. Incontinentiæ invitamentum, mensa lautior, saturitas, gula.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77028](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77028)

Serm. 1. de modo bene vivendi. **O**rium, summa mentis malitia, malorum omnium sentina, mors animæ. Et ut sciretur quam cavendum esset Orium Castitatis studio: *Luxuria*, inquit, cito decipit homines otio deditos, & gravius urit si quem otiosum invenit: industris & labori cedit.

Lib. de perfect. grad. cap. 9. **L**aurentius Justinianus, vir perinde sanctus ac doctus: sicut aqua, inquit, quæ caret decursu ac jacet in foveis, putrescit: ita & corpus otii tabe confectum concupiscentiarum ac voluptatum carnalium parit ac nutrit insaniam. Id alibi confirmans: quemadmodum, inquit, ex temperato labore carnis incendia cohibentur, sic ex otio foveantur & crescant. In magnatum culinæ, pigritia coquorum id compendii reperit, cum ignis segnior est, butyrum affundant, ut ad flammam irruent. Idem præne diaboli calliditas facit: cum libidinum ignis in nobis fractior est, tunc & oleo, & pice, & butyro illum reddit vivacissimum. Cibus potitque copiosior est oleum; pix, libri obsceni; molle butyrum, turpe otium: ad hæc fomenta facilis exurgit flamma. Qui castitatem odisse vult, amet otium.

§. II.

Catull. ad Lesb. Senec. ep. 12. Eccl. c. 33. vers. 29. **O**rium & Reges simul & beatas perdidit urbes. Orium iners & languidum, solam requiem complectitur, quo nil sædus, nil similis est sepulchro. Orium sine luctibus, mors est & vivi hominis sepultura. Proximæ sanè agnationis sunt OTIVM & VITIVM. Multam enim malitiam docuit Otiositas, ut rectè mater, augurum, & omnium virtutum noverca dicatur. Nullus fructus est Oti, sed dispendium semper maximum: Orium, res una omnium disciplinæ inimicissima est. Orium non tantum non acquirit nova, sed etiam acquisita consumit: & vix quidquam est, quod viam ad gehennæ fauces æquè facilem planamque reddat atque Orium, quod etiam fortissimum quemque in diversâ vita suaviter impellit. Multam malitiam docuit Otiositas.

Orium est via ad vitium. Præclare scripsit **P**ortius **C**ato, necesse esse ut sua cuique vitæ ratio constet, id certè nisi operoso & laboris amanti contingere non potest, & sanctioris quidem vitæ ratio processu gaudet & crescit, cessatione torpescit & deficit. Cui verò vitam per dedecus placet exigere, Orium sectetur, & à scopo suo quàm minimè aberrabit. Declivis, & ad omne flagitium compendiosa via est Orium. Vis veram huius monstri descriptionem? Pulcherrimum omnium vitiarum breviarum & epitome est Orium. Mens otiosa in mille facinorum furias discurrit, Multam malitiam docuit Otiositas. **A**des. Pletique omnes contra OTIVM diserti sumus, & nonnunquam ore tragico illud declamamus: at interim suavius nobis esse credimus, cum vacamus; otium melius reprehendimus quàm fugimus. Videmus meliora & probamus, deteriora sequimur. **P**ARTH. tantò peiores sumus, quantò dulcius nobis est hoc pessimum malum. Verè, Multam malitiam docuit Otiositas. Hactenus in otium dixisse satis sit.

CAPUT IV.

Secundum INCONTINENTIÆ invitamentum, MENSA LAVTIOR, SATVRITAS, GVLA.

Res in aperto est, & pridem certa: sine Cerere & Libero frigere Venesem. Cum enim totum illud domicilium interioris hominis, esca stipatum, vino inundatum, decoquendis excrementis inæstuat, quid tam in propinquo superest, quàm ad Lasciviam sapere? tunc enim libidinosus nec tenebras expectat, tunc impudicus morbum publicat; tunc petulans nusquam manum continet: & licet omne vitium deregatur in ebrio, libido tamen plurimum. Ita dum corpus fartum est, & cuticula bene curata, ante omnia vitia resurgit libido, quæ annis sæpe integris jacuerat emortua, aut certè sopita

A languerat, vires resumit, maximè dum adulteriis cæcata vala propinant vinum, tanquam per se parum doceat libidinem temulentia, ut necessum proinde sit vinum ex libidine haurire, si lascivire lubeat. Nec vulgi dictum hic errat: post epulas chorea, cui & facta pagina adstipulatur: Sedit populus manducare, & surrexerunt ludere. Sed lufum non bonum, lufum impium, ideo vigilanter monet gentium Doctor: Nolite inebriari vino, in quo est luxuria. **E**phes. 5. Et nosti, mi **A**delime, quod veteri & vero adagio dici mus: Nuncquam fames adulteria genuit. Quod divinus **E**zechiel clarissimè pronuncians: Hæc, inquit, fuit iniquitas Sodomæ, superbia, saturitas panis, & abundantia & otium ipsius, & silarum ejus.

§. I.

Ita plerumque post lautiorē mensam, post saliares cenas, post epulas copiosiores, ab homine nonnihil divertimus, & quandoque etiam in pecudes degeneramus: Intransatus est dilectus & recalcitravit. Intransatus, im- **B** pinguat, dilatat, dereliquit Deum factorem suum, & recedit à Deo salutari suo. Ita lex vitiorum certa est, ut lascivia gine substructa sit lascivia. Ut non miteris apud eos in continentiam, apud quos repereris offertam mensam. Et queso te, vel rationem tu tuam interroga: famène an saturitas Virginitatis sit amicus? Tutius, puto, habitat pauperum tabernaculum Castimonia, quàm Regum turres & aulas. Tibias scis tum maximè fridere, cum maximè inflantur, & plenæ sunt vento: ita profus corpus humanum habet; tunc potissimum in lasciviam petulantiam exæstuat, cum plurimum ab epulis vinoque calet. Optime **G**regorius: Ex uno Gula vitio, innumera vitiorum agmina nascuntur, ad confectum animæ producantur. Primum quidem Gula regit vitium, sed aculei libidinis innumeri sunt, qui præcedentem illum quasi regem sequuntur, qui lata quidem suggerunt, sed ad æterni flentis lamenta perducunt. Hæc totidem verbis **G**regorius, qui, silere si velit, loqueretur experientia. Quam multi perdidit pudicitiam, quia noluerunt vincere Gulam. Unde vox illa castissimi Hilariis: Paleis te pascam, aselle, non hordeo. Itaque opiores mensas adeo abhorret Castitas, ut tum demum victoriam speret, cum corpori, velut jumento, delicia omnes negantur.

Verum ab hac lege, nimium quantum recedit hoc ævum nostrum. Atque jam sæpe animum meum subit cogitare, an non prisca illa sæcula, sanè non aurea, sed ferrea vel plumbea redierint, de quibus divinus **L**ucas: In diebus Noë, ait, edebant & bibebant, uxores ducebant & dabantur ad nuptias usque in diem, qua intravit Noë in arcam, & venit diluvium, & perdidit omnes. **A**ævum hoc nostrum cōsidera, & fateberis parissimum cum illo veteri Noëmi. Edicitur, bibitur passim, affluenter & salaciter. Neque hoc satis (venia sit à tuis auribus mi **A**delime) vomitur & luditur certatim, qualem scilicet lufum luserat **U**do ille infelicitissimus Magdeburgensis antistes. **N**uptiarum etiam & chorearum ubique satis est (urbes ingredi, & mecum senties) ubique Hymeneus & **T**halassius personant. Hos mores, credo, perleverabit Orbis, dum veniat non Noëmus, sed Christus, & ab iridis tribunali decretoriam sententiam pronunciet in omne humanum genus.

§. II.

Ergo, si Veneream hanc flammam immixtum vis ire, mensæ saginam minue, cibum potumque tibi adime. Luxuriam lubinde videmus fugere, dum fovemus. Canem tibi molestum vis abigere, & panem pro jicis? Libidinem vis vincere, & ventrem referis? Hoc est operam ludere. Quid Castimonia inter epulas & delicias queris, quam Hieronymus inter prolixas abstinentias & plagas agrè reperit: Ergo quantum potes, circumfere corpus tuum, & animo locum laxa. Id agere debemus,

debemus, ut irritamenta vitiourum quam longissime profigiamus. Indurandus est animus, & à blandimentis voluptatum procul abstrahendus. Isteus Affyrus, teste Philostrato, interrogatus: equas epulas iudicaret suavitissimas? Ista, respondit, curare delii. Utinam & nos, Aedime, has curas corporis defecimus curare; mens rectius haberet. Imperio animi, corporis servitio utendum, nec plus fidendum huic seruo quam hosti. Hieronymus certe sol ille solitudinis, integrarum hebdomadam inedia, maligniorem in se flammam compressit; oculos caelo inhaerentes, & quasi caveâ suâ egressos, lacrymarum pluviae sequebantur. En tibi, & aqua pugnavit in hunc ignem, & alimenti subtractione. Sed pertexamus ceptum versiculum; ita is habet:

Otia, Mensa, Libri.

Aedes. Attentum habes auditorem, securus perge.

CAPUT V.

Tertium INCONITNENTIAE invitamentum. IMPVRI & OBSCOENI LIBRI.

P Estis ipsissima sunt hi tales libri, & certissimum venenum legentium; & quod longè pessimum, ubique obvium est. Hoc genus toxici, & liberalissimè quacunque spatum reperies, neque enim uno tantum idiomate obscœnitas in libros irrepit, omnibus grassatur linguis: Germanicâ, Italicâ, Gallicâ, Hispanicâ, Belgicâ, Latinâ, Gracâ; solutâ, & ligatâ oratione, suntque hoc fœdo scribendi genere, prisca & recentium plurimi infames, & quibus alii historias texunt, alii satyras scribunt, alii poemata pangunt, illi fabulas concinnant, isti alium scribendi Circum ingrediuntur, in quo cum veris, tum fictis narrationibus, historiis & fabulis hoc unum agunt, ut lectorum animos Veneris lue venent, & ut minimùm ad cogitationes impuras, si non ad lascivos sermones, & ipsos ausus pelliciant. In hos tales jure commotior Tullius; *Mollunt, inquit, animos nostros, nervos omnes virtutis elidunt.* In horum albo sunt plerique omnes prisca poëta, fabulatores, satyrici; non nomino ne nosse doceam. Horum omnium scripta si castigata non sint, & ab obscœnitate fordibus eluta, ledon merissimum venenum sunt: non tanget hos, quisquis Castitatem cordi habet. Ovidius ipse ob hoc ab Augusto in exilium relegatus, nec à Tiberio revocatus, cautè id monet;

Eloquar invitus, teneros ne tange poëtas;

Submoveo dotes impius ipse meas.

Audisne, ipse pestilens poëta vociferatur: ne me attingas, abi, recede: prædicat periculum, malum antè denuntiat. Proclamatque, fuge, procul esto, ne inficiaris. Tu verò inferis te, & irrui; & nec amicorum revocantium, nec hostium repellentium voces audis; tangis, legis, relegis, expendis magis scriptis quam divinas paginas. Ergo jure vox è caelo intonat: *Quis miserebitur incantatori à serpente percusso, & omnibus qui appropriant bestii?* Tu igitur ne tange hos, quisquis infici non vis, & perire. Neque enim hi pestilentissimi codices aliud sunt Origeni, quam ranæ Aegyptiæ, Hieronymo glandes & siliquæ porcorum, Augustino flumen Tartareum, in quo miserè devolvitur ad inferos humanæ gentis pars magna.

S. I.

At verò dicas: hinc verba disce, hinc stylum acu, hinc eloquentiam haurio, & ritus veteres cognosco. Nimirum, discere vis bene loqui, & malè vivere. In hoc luto quærere? Itane, mi juvenis, ex olerio isto tantum tibi eruditionis accedet? perinde atque si Musæ natæ sint & donatæ cum his Veneris satellitibus. Et deinde, si ita, mi juvenis, sine his eruditionem parari nō

Tom. I.

A posse puras; nūquid satis est jacturam facere doctrinæ quam pudicitia? & velle potius minùs eruditum, quam minùs castum esse? At istud mantelum est & prætextus vanissimus, sine hoc obscœnorum scriptorum lenocinio scientiam, stylum, eloquentiam non constare.

Si ego tibi, mi Aedime, Falernum capaci auro vel Araneus in gemmâ propinem, prius tamen fœdum araneum in vino, ob hoc generosi potus carchefio commoluisse; responderetne propinanti? Tantine apud te esset Opimianum vinum, vel rari artificii Chrysendeton, ut oculistuis certum periculum punctionibus non crederes, sed allicientis gulæ pareres? tam fungi te & fatuum non credo. Simillimum prorsus in his libris est: phrasis, stylus, elocutio velut aurea patera blandiuntur oculis: vestis insuper, libri; purpurâ & auro nitens, icones in æs incisæ, dictio vernans & florida, fabulæ etiam & facietiores historiolæ, ritus prisca ævi, velut vinum edentulum, & centum annorum Opimianum, invitant ad hauriendum, ad legendum. Sed cogita quam pinguis hic innatet araneus: lascivia, obscœnitas, libido hic latent: mors in hæc pocula ructavit: præstat hic situm ferre, quam mortem bibere.

Libri certè inhonesti quâvis colubrinâ sanie pestilentiores sunt & perniciosiores. Namque obscœnus scriptor, omnium horarum leno est, nulloque non tempore ad impuros cogitatus, motusque invitat & letali peste inficit, quos obsequentes habet, atque in exitium suum curiosos. Ita fit ut multò maxima sit horum librorum, & Librorum turpium picturarum perniciēs, cum illi tectæ fœditatis obscœnoringeniolo involucri alliciant, istæ tenaci oculorum visco rû scripto decipiant, & Castimoniam suaviter expugnent. Neque res quid. talium librorum auctores aliud faciunt, quam qui fontes publicos veneno inficiunt tot funerum rei, quotquot inde biberint.

S. II.

S Vrena, Parthorum Rex, Crasso unâ cum plurimo milite atque filiis interfecto inter prædam Aristidis Milefia reperit, & ob id Romanis plurimùm insultavit. Quid cacodæmon faciet in morte, cum Ovidius & Amadisios &c. morituroculis ingeret, quos tanti studii legebant, forsân etiam re divinâ ob id facile temerè neglectâ. Scis, mi Aedime, quid olim Hebræi ad Romanum tribunal succlementi; *Non hunc, sed Barabbam.* Itidem prorsus spurcorum scriptorum lectores faciunt, & grandi voce, hoc est, opere ipso succlement: Non hunc, non libellum de Imitatione Christi, non stimulos Virtutum, non Claudium Viexmontium de Pœnitentiâ, non Dominicum Cadelam de Virginitate, non Franciscum Brunum de Christo, aut Christi matre, non Ludovicum Granatensem pro pietate plurima scribentem, non Franciscum Arias de imitandâ Beatissimâ Virgine differentem, non Ludovicum Richeomum de Peregrino Lauretano loquentem; non hos volumus, apage cum talibus. Sed neque Didacum Stelam de Mundi contemptu, neque Gabrielem Inchinum de omnium Novissimis, non opus Marianum Martini Deltii, non sacras meditationes Ludovici de Ponto; nullum horum, sed Barrabam, sed Amadisium Gallicum, copiosum illum & illustrem scriptorem, qui ultra vice-nos quatuor libros cōscripsit. Da Heliodoros, Arbitros; da Madaurense, Faustos, hos volumus, non illos alteros morosos scriptores. Itane vos, Christum & Christianas lucubrationes tam facile repudiare, admittere Barrabam, parricidas libros in exitium vestrum petere & fovere? Dixi jam supra, obscœnas has chartas ranis Aegyptiis similes, quæ abscono carmine pestrepebant in omni domo, ipsas etiam mensas fœdabant, ipsa etiam cubacula turbabant. Ita sacra pagina: *Qua ingredientur domus Exod. cap. 8. &c. Rectè, in stratum: nam & dormituro, imò & dormienti hæc tales obscœnæ ranæ sese ingerunt.* Et hinc, mi

E c

Aedifi-